



ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

มันแกวบรปือ

ทะเบียนเลขที่ สช 65100182

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มันแกวบรปือ คำขอเลขที่ 63100255 ทะเบียนเลขที่ สช 65100182 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 29 กันยายน 2563

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. 2565

(นายวุฒิไกร สิริระพันธุ์)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๒๗/๓ / ๒๕๖๕

(3) การปลูกมันแกว เตรียมดินโดยการไถดินจำนวน 3 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 เป็นการไถตะ ครั้งที่ 2 เป็นการไถแปร ครั้งที่ 3 เป็นการไถแปรเพื่อเก็บหญ้าและทำให้ดินมีความร่วนซุย

(4) ควรนำปุ๋ยคอกมาผสมดินในแปลงที่เตรียมไว้ แล้วทำการยกร่องโดยมีระยะห่างระหว่างร่องในช่วง 80 - 100 เซนติเมตร ความสูงของร่องประมาณ 30 เซนติเมตร และขุดหลุมปลูกลึก 4 - 5 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างแถว 15 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างต้น 10 - 20 เซนติเมตรหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

(5) นำเมล็ดพันธุ์มันแกวพันธุ์เบา หยอดลงในหลุมๆละ 2 - 3 เมล็ด

การให้น้ำ

กรณีปลูกในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม ไม่จำเป็นต้องมีการให้น้ำเนื่องจากได้รับน้ำฝนตามธรรมชาติ กรณีปลูกในช่วงเดือนธันวาคม - มกราคม ต้องให้น้ำทันทีโดยจะให้น้ำจนชุ่มในครั้งแรกหรือตามความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ

การดูแลรักษา

(1) การตัดยอดและดอก เมื่อต้นมันแกวอายุ 2 - 3 เดือน ต้องทำการตัดยอดและดอกทิ้งเพื่อไม่ให้ใบและดอกเจริญเติบโต ป้องกันหัวมันแกวเล็ก การตัดยอดจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ

(2) การกำจัดวัชพืช ในรอบการผลิตต้องมีการกำจัดวัชพืช 2 - 3 ครั้ง หรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

(3) การใส่ปุ๋ย มีข้อเสนอแนะโดยให้ดำเนินการ 2 ครั้ง ซึ่งครั้งแรกใส่ปุ๋ยในช่วงเตรียมดิน ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยควบคู่กับการกำจัดวัชพืชในช่วงต้นมันแกวเจริญเติบโต 2 - 3 เดือน หรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

การเก็บเกี่ยว

(1) มันแกวในรอบการผลิตจะมีช่วงระยะเวลาการปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวใช้เวลา 90 - 120 วัน

(2) การเก็บเกี่ยวจะใช้คราดตีใบให้หลุดออกจากต้นเพื่อให้ง่ายต่อการขุดหัวมันแกว แล้วใช้เสียมขุดหัวขึ้นมา หรือวิธีการอื่นตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

(3) เมื่อเก็บเกี่ยวมันแกวแล้ว ควรนำไปส่งยังร้านค้า หรือผู้รับซื้อทันที

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ ให้ประกอบด้วยคำว่า “มันแกวบรปือ” หรือ “Mankaeo Borabue” หรือ “Borabue Yam Bean”

(2) ให้ระบุชื่อ ที่อยู่ เบอร์ติดต่อ ของผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่ติดต่อได้

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศอำเภอบรปือตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 16 องศา 2 ลิปดา 30 ฟลิปดาเหนือ ลองจิจูดที่ 103 องศา 6 ลิปดา 54 ฟลิปดาตะวันออก และอำเภอทุ่งตั้งอยู่ละติจูดที่ 16 องศา 1 ลิปดา 47 ฟลิปดาเหนือ ลองจิจูดที่ 102 องศา 57 ลิปดา 2 ฟลิปดาตะวันออก ตามลำดับ ซึ่งอยู่ตอนกลางของจังหวัดมหาสารคาม

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสลับกับเนินดิน มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนตื้นและที่ราบสูง มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 130 – 230 เมตร มีลำห้วยหลายแห่งขนาดใหญ่และเล็ก ลำห้วยที่สำคัญ ได้แก่ ลำน้ำเสียว ลำห้วยเชียงคำ นอกจากนี้ยังมีลำห้วยขนาดเล็กที่ชาวบ้านได้สร้างฝายน้ำล้นเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง และทำการเกษตร ลักษณะดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ค่อนข้างเป็นทรายหรือดินร่วนปนทราย มีความร่วนซุยเมื่อเปียกน้ำ บางแห่งยังพบดินที่มีลูกรังหรือกรวดปะปนอยู่ ดินเป็นดินต้นไม้อุ่มน้ำ มีความเค็มเนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือ แร่เกลือหิน ปฏิกิริยาดินมีความเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่าง

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอบรบือและอำเภอกุดรัง มีสภาพอากาศเป็นแบบมรสุมเมืองร้อน อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.8 องศาเซลเซียส โดยได้รับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไปสลับกับอากาศแห้ง ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีต่ำกว่าหลายจังหวัดในภาคอีสาน

ด้วยลักษณะภูมิศาสตร์ดังที่กล่าวข้างต้น จึงเหมาะสมต่อการปลูกพืชหมุนเวียน คือ มันแกว เนื่องจากลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มีการสะสมของเกลือในชั้นดิน ซึ่งเหมาะกับมันแกวที่เป็นพืชที่ไม่ชอบดินชั้นแฉะ มีน้ำขัง ดินเหนียวจัด หน้าแน่น แต่จะเจริญเติบโตได้ดีในดินเหนียวปนทราย ดินร่วนปนทราย ดินทราย และดินที่แห้งแล้ง ซึ่งเป็นลักษณะภูมิศาสตร์ของอำเภอบรบือและอำเภอกุดรัง ทำให้เมื่อปลูกมันแกวจึงได้ผลผลิตที่แตกต่างจากแหล่งอื่น ทั้งลักษณะหัว ความกรอบและความละเอียดของเนื้อมันแกว จึงสร้างชื่อเสียงและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างจากแหล่งอื่น

ประวัติความเป็นมา

อำเภอบรบือ แต่เดิมชื่ออำเภอประจิมสารคาม ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2443 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2457 หม่อมเจ้าพนมทศ นวรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคามในขณะนั้น ได้ไปตรวจราชการในพื้นที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งตำบลบรบือในปัจจุบัน พบว่ามีทรัพยากรธรรมชาติ คือ บ่อเกลือสินเธาว์ จึงประทานนามว่า "บ่อระบือ" ซึ่งต่อมาได้เรียกขานกันว่า "บรบือ" จนถึงปัจจุบัน จังหวัดมหาสารคาม โดยเฉพาะอำเภอบรบือและอำเภอกุดรัง มีสภาพดินที่ไม่อุดมสมบูรณ์มากนักประชาชนส่วนใหญ่จึงทำอาชีพการเกษตรแบบหมุนเวียน และค้นหาพืชที่จะนำมาปลูกหมุนเวียนในแต่ละฤดูกาลให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและสภาพดิน ด้วยสภาพดินที่เป็นดินทรายปนกรวด เกษตรกรจึงได้นำพืชที่มีลักษณะคลุมดินมาปลูก มันแกว จึงเป็นพืชหมุนเวียนที่ถูกนำมาปลูกในพื้นที่อำเภอบรบือและอำเภอกุดรัง ทั้งนี้ไม่สามารถระบุได้ว่าครั้งแรกที่มีการปลูกมันแกวมหาสารคามนั้น เริ่มปลูกครั้งแรกตั้งแต่เมื่อไหร่ รู้แค่เพียงคำบอกเล่าว่า มันแกวมักมีการปลูกสืบทอดกันมาจากรุ่นปู่ย่าตายาย สืบทอดจนถึงรุ่นพ่อแม่ ชาวอำเภอบรบือและอำเภอกุดรัง จึงรู้จักและคุ้นเคยกับการปลูกมันแกวมานับตั้งแต่เกิด ในสมัยก่อนมันแกวมักปลูกตามบริเวณรอบบ้านเพื่อการบริโภคหัวในครัวเรือน

ทำบุญหรือแจกจ่ายให้เพื่อนบ้าน ปัจจุบันมีการพัฒนาการปลูกในเชิงพาณิชย์มากขึ้นทำให้มีพื้นที่การปลูกมันแกวกว้างขวางมากขึ้นในพื้นที่อำเภอบรบือและอำเภอกุดรัง โดยเป็นพื้นที่ปลูกมันแกวมากที่สุดในประเทศไทย และได้นำมันแกวมาแปรรูปเป็นเมนูอาหารที่สามารถบริโภคได้อย่างหลากหลาย เช่น กะหรี่ปั๊บน้ำมันแกว พายมันแกว โมจิ น้ำมันแกว และทับทิมกรอบ เป็นต้น นอกจากการแปรรูปเพื่อการบริโภคแล้วสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นได้ศึกษาวิจัยและนำสารสกัดจากมันแกวไปใช้ในการผลิตเวชสำอางค์ คือ เซรั่มมันแกวและสบู่มันแกว ที่มีคุณสมบัติช่วยให้ผิวขาวกระจ่างใส เนียนนุ่ม เป็นธรรมชาติ และนำไปแปรรูปเป็นน้ำมันแกวสำหรับดื่มเพื่อสุขภาพอีกด้วย ในทุกๆปีจะได้มีการจัดงานเทศกาล มันแกวบรบือในช่วงงานฤดูหนาวและงานปีใหม่ของอำเภอบรบือ โดยการจัดงานดังกล่าวมีมากกว่า 50 ปี ทำให้มันแกวบรบือเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป เป็นของฝากติดไม้ติดมือสำหรับนักท่องเที่ยว และยังปรากฏในคำขวัญของอำเภอบรบือว่า “มันแกวมากเหลือ เหลือใต้ดินมากมี ผ้าไหมดีมากค่า งามสง่าสวนหนองบ่อ ศักดิ์สิทธิ์พ้อจุมคำ”

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การปลูกและผลิต มันแกวบรบือ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบรบือและอำเภอกุดรัง ของจังหวัดมหาสารคาม รายละเอียดตามแผนที่

(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) มันแกวบรบือ ต้องปลูกและผลิตในเขตพื้นที่ที่กำหนด ตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า มันแกวบรบือ รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มันแกวบรบือ
- (2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มันแกวบรบือ และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ มันแกวบรปือ



ขอบเขตพื้นที่การปลูกและผลิต มันแกวบรปือ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบรบือและอำเภอภูกระดึง
ของจังหวัดมหาสารคาม